

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De remediis contra ariditates, datis ab antiquis Patribus. Cap. XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

modo anima tota penitus deuoteatur Domino, postulationi & caritati, que non uagetur, neque circumferatur cogitationibus, & spem in Christo collocatam habeat. Tunc illucescet ille, ueramq; docebit petendi rationem, & suppeditabit orationem puram, spiritalem, & Deo dignam, & que sit in spiritu & ueritate, adorationem. Quocirca, ut monet S. Iohannes Climacus, Certa tota animi intentione, mentemq; semper inquietam ac uagam, infatigabiliter contine, te ipsum ad te ipsum colligens. Hæc porro collectio fit in cellâ conscientia. Alia cella tua exterior, inquit S. Bernardus, alia interior. Exterior est domus in qua habitat anima tua cum corpore tuo. Interior est conscientia tua, quam inhabitare debet omnium interiorum tuorum interior Deus, cum Spiritu suo. Dilige ergo interiorem cellam tuam, dilige exteriorem, uincuique suum impende cultum.

64. Sexta negligentia immediata, est negligens vel sensuum vel mentis custodia, in ipso decursu nostræ orationis. Nam si hæc negligentia adfit, præteritæ præparationes non sufficiunt. Multis minutissimis, & contemptibilibus rebus, curiositas nostra quotidie tentatur, inquit S. Augustinus; & quam sæpè labamur, quis enumeret? Et tandem cum in huiusmodi rebus conceptaculum sit cor nostrum, & portet copiose uanitatû cateruas, hinc & orationes nostra sæpè interrumpuntur atque turbantur. Lux est mentis & anima cum studio sua oratio, inquit S. Chrysostomus, lux inextincta & perennis. Propterea innumeris nostris mentibus cogitationum sordes diabolus iniicit, & qua nunquam cogitauimus, hæc collecta tempore orationis in animam nostram insundit. Et quemadmodum venti sæpenumerò ex aduerso ingruentes, accensum ignem lucernæ statu diuentilatum extingunt, sic & diabolus, cum in nobis accensam orationis flammam uiderit, innumeris nos sollicitudinibus hinc inde perflatos, non prius sinit quiescere, quam lucem extinxerit. Sed quod illi faciunt, qui lucernas illas accendunt, nos quoque faciamus. Quid illi uerò faciunt? Cum uehementem ingruere ventum uident, imposito digito lucernæ foramini, spiritus aditum intercludunt. Quamdiu siquidem exterius impetum faciet, resistere ualebimus; ubi uerò mentis illi fores aperuerimus, & inimicum intus admiserimus, tum non amplius ne minimum quidem resistere possumus: sed memoria nostra uindiq; extincta, inania uerba sinit os nostrum effundere. Verum ut illi lucernæ foramini digitum imponunt, ita nos rationem menti præficiamus, maligno spiritui aditum intercludamus, ne orationis nostre lumen extinguat. Ut ergo & hæc longè absit negligentia, iubet S. P. N. Ignatius, ut aggressuri meditationem cogitent præsentem & spectantem Dominum IESVM: qui enim hoc penetrat, benè custodiet mentem & sensus, & ariditas vel non erit, vel non nocebit ei. Hinc benè S. Chrysostomus monet: Homines aliquos allocuturi, qui sunt nobis superiores, & habitum & incessum, & amictum, & omnia componimus: ad Deum accedentes hiamus, fricamus nos, huc & illuc uersamus, negligentes & socordes sumus, humi genibus flexis, per so-

rum aberramus. Et subdit: Quando ad Deum accedimus, id existimemus theatrum ex uniuerso orbe terrarum, uel potius ex populis celestibus, collectum, & Regem in medio sedere, qui uult nostram audire orationem. Nullus sit circulator, nullus liricen, qui ita se exerceat, scenam ingressurus, timens ne quid insuauè & inconcinne canat, ut ingressuri theatrum Angelorum. Si ergo ita orabimus, non erimus obnoxij huic certillimam, ut autem illam fugiamus, sit semper menti nostræ impressum illud eiusdem uerè aurei oris S. Chrysostomi monitû plus quam aureum: Maiore studio deberemus curam agere diuini cultus, quam uite nostræ. Quando uerò aduertimus nos auocari ab attentione, importunis cogitationibus, opponendum est illis illud melliflui Bernardi melleum monitum: Ne à memoriâ repellat Deum, irruens turba plurimarum cogitationum, que solent effluere tanquam uilis plebs in atrium, ponatur ad eius portam ianitor, cuius nomen est Recordatio propria professionis: Et cum illis sese cogitationibus, senserit animus prægrauari, increpet se, & dicat sibi: Tunc hæc debes cogitare, qui Sacerdos es, qui Clericus es, qui monachus es? Cultor iustitia debetne quicquam in se iniquum admittere? Quocirca cum hæc sint impedimenta orationis deuotæ, ariditates excludentis, uitanda sunt. Quemadmodum enim qui terram colit, inquit B. Laurentius Iustinianus, solerter sentes debet eradicare, ut ueriores ualeat colligere fructus; ita qui concupiscit dulcedinem deuotionis in oratione gustare, summo perè studeat ipsius impedimenta declinare: quia in casum currit ad portum orationis, quisquis illi aduersantia, non totâ intentione refugit. De cæcis igitur morbis, eorumque scaturigine multiplici, remediis præscribendis nunc operam demus.

CAPVT DVODECIMVM.

De Remedijs contra ariditates, datis ab antiquis Patribus.

PRÆter ea, quæ in decursu capitum præcedentium insinuatæ sunt remedia, proderunt etiam ea, quæ hic recensebo.

Primò faciendum, quod suadet S. Macarius. Agricola peritis (præ multâ consuetudine) cum uertat h. 16. est amona, non planè curâ uacant, sed postea famem & sterilitatem expectant, nec è diuerso ualde desperant, cum fame aut sterilitate premuntur, eò quod uicissitudinem probè norunt. Sic est in re spirituali; cum in uarijs tentationes incidit anima, non sit attonita, nec desperet, quia nouit ex permissione se relictam esse, ut probaretur, & erudiretur à malo: nec uicissim, quando diuitijs multis, & quiete fruatur, sollicitudine caret, sed mutationem expectat.

In primis iuuat ad obtinendam deuotionis gratiam ab ariditatibus liberam, si dum datur lignum inchoanda orationis, cum magnâ celebritate

gr. 4. col. 15.

de uita sol. col. 11.

l. 9. Confess. c. 35.

p. de peccatis non euulgandis.

Addit. 3.

65. in Pf. 4.

70. ritate & promptitudine mentis & corporis, ea
 inchoetur ex magno affectu erga Deum & san-
 ctam Obedientiam, id tunc praescribentem. Vidi
 quosdam, inquit S. Ioannes Climacus, obedientiam
 virtute fulgentes. Deig, memoriam pro viribus non ne-
 gligentes, prompte ad orationis studium accurrere,
 mentemque suam citò colligere, lacrymasque fontium
 in morem profundere. Et cautam hanc celeris deu-
 otionis sensibilibus fuisse ait: Erant enim preparati
 per sanctam obedientiam. Itaque cessandum est ab
 omni alio opere, dum hora orationis audita est.
 Nā, ut ibidem ait S. Climacus, qui quolibet opus
 incipit, & orationis tempore adueniente, adhuc in illo
 moratur, a demonibus illudatur. Intentio namque futu-
 ribus est, horam per horam à nobis furari.

71. Aliud quoque medium ad deuotionis cōti-
 sequendam gratiam ibidem tradit S. Climacus:
 Misericors esto vehementer, si oratio reuera tibi cordi
 est. In ipsa enim contemptum accipient monachi, & quod
 sequitur in futuro. Et alio in loco eadem habet
 contra ariditates antidota, quibus suadet con-
 tra accediam uti: Vincatur, inquit hic tyrannus à
 peccatorum memoria, cedatur ab opere manuum, trā-
 hatur à futurorum bonorum intentā cogitatione. Et
 subdit: In his qui verè obediētes sunt, non habere, ubi
 caput reclinet.

72. Abbas autem Serenus apud Cassianum cūm
 Col. 7. discessisset de naturali mentis volubilitate &
 cap. 4. euagatione, eam ait non cellaturam, donec longo
 exercitio, vsuq; assuescā diuturno, experietur & dis-
 cat, quas memoriae suae materias debeat preparare, er-
 ga quas circumspiciat indefessos volatus, & immorando
 robur acquirat, & ita praeualeat aduersus inimici sug-
 gestiones, quibus distrahebatur, extrudere, atque in illo
 quem desiderat, statu & qualitate durare.

73. Et Abbas Isaac, Quis, inquit, possit diuersitates
 Col. 9. & causas ipsas, atque origines compunctionum, quan-
 talibet experientia praeditus, sufficienter exponere, quibus
 cap. 6. inflammata mens atque succensa, ad orationes puras
 & seruentissimas incitatur! Nonnumquam enim psal-
 mi cuiuscumque versiculus occasionem orationis ignita
 decantantibus nobis praebet: interdum canora fraternae
 vocis modulatio ad intentam supplicationem stupe-
 ntium animos excitauit. Nouimus quoque distinctionem
 grauitatemque psallentis, etiam adstantibus plurimum
 contulisse seruatoris: nec non exhortatio viri perfecti, &
 collatio spiritalis, frequenter ad vberissimas preces ia-
 centium erexit affectum. Scimus etiam fratris seu cari
 cuiuscumque interitu, non minus nos ad plenam compun-
 ctionem fuisse raptatos. Recordatio quoque teporis ac
 negligentiae nostrae, nonnumquam nobis salutarem spi-
 ritum inuexit ardorem. Atque in hunc modum, nulli du-
 bium est, occasiones innumeras non desse, quibus per
 Dei gratiam, tepor ac somnolentia nostrarum mentium
 valeat excitari.

74. Prodest etiam magnopere, dum solus oras,
 ariditatis tedium vocali oratione & exteriorē
 eleuatione manuum, vel in formam crucisap-
 plicatione, abigere, & in te deuotionis affectum
 excita re. Idem, inquit S. Thomas, vix prius a ora-

tionem adiungitur, ad excitandam deuotionem interio-
 rem, quā mens orantis eleuetur in Deum; quā per ex-
 teriora signa, siue vocum, siue etiam aliquorum factū-
 rum, mouetur mens hominis secundum apprehensio-
 nem, & per consequens secundum affectionem. Vnde
 Augustinus dicit ad Probam: quod verbis, & aliis signis
 ad augendum desiderium sanctum, nos ipsos acriter ex-
 citamus. Et idem in singulari oratione tantum est vici-
 bus & huiusmodi signis viuendum, quantum proficit ad
 excitandum interius mentem. Si verò mens per hoc di-
 strahatur, est à talibus cessandum. Quod praecipue con-
 tingit in his, quorum mens sine huiusmodi signis est ad
 deuotionem preparata. Vnde Psalm. 29. dicebat: Tibi di-
 xit cor meum, exquisiuit te facies mea. Et de Anna legi-
 tur 1. Reg. 1. quā loquebatur in corde suo.

75. Porro Abbas Nestetos apud Cassianum, Abbatem
 Germano quarenti, quā ratione posset ad obliuionem saecularium carminum & histo-
 riarum peruenire, ne orationis tempore in me-
 moriam redeuntis rerum talium species men-
 tem interpellarent, respondit: Necessē est mentem
 tuam tandiu illis carminibus occupari, quamdiu sibi
 aliqua, qua intra semetipsum recolat, simili studio &
 assiduitate conquirit: ac pro illis infructuosus atque ter-
 renis spiritualia atque diuina paruriat. Quae cūm
 profundè atque conceperit, atque in illi fuerit enutrita,
 vel expelli priores sensus poterunt, vel penitus aboleri.
 Vacare enim cunctis cogitationibus humana mens non
 potest, & ideo quamdiu spiritualibus studiis non fuerit
 occupata, necesse est eam illis, quae prius didicit, implica-
 ri. Quamdiu enim non habuerit quod recurrat, & in-
 defessos exerceat motus, necesse est, ut ad illa, quibus ab
 infantia imbuta est, collabatur, eaq; semper reuoluat,
 quae longo vsu ac meditatione concepit. Vt igitur haec in
 te scientia spiritalis perpetuā soliditate roboretur, nec
 ea iam temporariē perfruaris, sicut illi qui eam non suo
 studio, sed alienā relatione contingunt, & velut aëreo,
 ut ita dixerim, odore percipiunt, sed ut sensibus tuis in-
 uiserata quodammodo, & perspecta atque palpata
 condatur, illud omni obseruantia custodire te conuenit,
 ut etiam si ea quae optime nosti, forte audieris vel in col-
 latione proferris, non ex hoc, quod tibi iam nota sint,
 aspernante fastidio seq; suscipias, sed ea cordi tuo illā
 auiditate commendes, quā debent desiderabilia salutis
 verba, vel auribus nostris indefinenter infundi, vel de
 nostro ore ingiter proferris. Quamuis enim adhibeatur
 sanctarum rerum crebra narratio, numquam tamen
 anima firmā verā scientia sustinenti, satietas generabit
 horrorem, sed ea quotidie velut noua ac desiderata sus-
 cipiens, quāto frequentius hauserit, tantō auidius vel
 audiet, vel loquetur, & confirmationem potius perce-
 pit scientia ex eorum repetitione, quā vllum ex fre-
 quenti capiet collatione fastidium. Euidens namq; est
 tepida ac superba mentis iudicium, si verborum saluta-
 rium medicinam, quamuis studio nimia assiduitatis in-
 gestam, fastidioso negligentēq; suscipiat. Anima enim
 quae in satietate est, sauis illud; animae autem egenti,
 etiam amara, dulcia videntur. Si itaque haec diligenter
 excepta & in recessu mentis condita atque indita fue-
 rint taciturnitate signata, postea ut vna quadam sua-

uolentia, & latifcancia cor hominis, cum sensus can- tie & patientia fuerint uenustate decocta, cum magna sui fragrantia, de vase tui pectoris proferentur, & tanquam perennis fons, de experientia uenis, & irri- guis virtutum mentibus redundabunt, fluentaq; conti- nua, uelut de quadam abyfso tui cordis effundent.

Denique optima remedia contra ariditates sunt illa ipsa amouere, quae sunt causa distra- ctionum & impedimenta quietae contempla- tionis, quae S. Bernardus commemorat ser. 23. in Cantica: *Sensus agens, cura pungens, culpa mordens, uel ea certe quae difficiliter amouentur, irruentia imagi- num corporearum phantasmata.* Alio uero in loco ait, *profuturum ad deuotionem compunctionemq; ob- tinendam, si ita semotus fueris, ut puras manus ad Deum leuando, etiam tuipfius uocem audire possis. Nonnunquam ad subleuandam inentionem; in cae- lum prospicias, ubi sit cor tuum, ubi Christus est in dextera Dei sedens.*

form. hon. aut. col. 2.

discipl. & perf. m6. con. c. 18. col. 6.

Quoniam uero ariditates solent oriri non raro ex recordatione praeteritarum culpatum, uel lapsu in praesentes, optimum praebet consili- um B. Laurentius Iustinianus: *Humani generis aduersatur diabolus, consueuit deprecantis animum memoria perpetrata culpe percutere, quatenus ex hoc amittat fiduciam; & ex impedimento concepta pufil- lanimitatis, non ualeat deuotionis exercitia secundam consuetudinem peragere.* Huic autem fallaci suasioni nequaquam fides accommodanda est. Proinde Christi miles egregius caneat ne confundatur, sed cum se pec- casse cognauerit, humiliter in spiritu ante pedes Domini se prosternat, confiteatur delictum suum Domino, blandis- que uerbis offensum mulceat dilectum, & statim gratie intelliget adesse praesentiam, per quam resumptis anima uiribus, & concepta fiducia, de cetero, Domino quieto animo vacare ualebit. Non tamen facile haec admittenda sunt, sed prudenti ratione discernenda, quia maligni spiritus per sepe sub compunctionis specie ar- dorem desiderij, deuotionis gratiam de orantis corde dissipant & extinguunt.

Aliud remedium dat col. 8. eiusdem capituli: *Frigefcente spiritu & ab exterioribus ad interiora redeunte, opportunum adimiculum ad deuotionem excitandam est uocalis oratio.* Accenso uero deuotionis igne, ori silentium imponendum est, & a uocali oratio- ne (loquitur de oratione uocali ad quam nulla lex sub peccato obligat) cessandum, ne pro exiguo, maximum praepediatur bonum &c. Omnibus enim modis nitendum est, atque subsidia adinuenienda sunt, siue per uocalem orationem, seu per prostrationes aut manuum extensiones, uel quomodolibet, ut mens abs- que impedimento eleuetur in Deum, cum orationi insistit. Nam orationis finis hic est, ut anima Deo v- niatur per caritatis affectum praenit lumine diuina agnitionis.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De aliis remediis contra ariditates, praefer- tis à recentioribus uisae Spiritualis Ma- gistris.

PRimo occurrit monitum P. Stephani Tuc- cij uiti sancti, qui quinque horas orationi quotidie tribuebat, dicebatque aduersus oran- di difficultatem, plurimum ualere perseveran- tiam & humilitatem: ut quis se reprehendat in ipsa oratione, si distractiones sentit, teporem accuset, Sanctos innocet, animum excitet: ne- que aiebat tempus hoc modo inutiliter consu- mi. Omnes enim actus isti meritorij sunt, & oriuntur ex religionis, uel amoris Dei impulsu. Nolito putare, inquit S. Teresa, de hac re disse- tens, *laborem tuum frustra aneum & in cassum fore: idq; non solum uno aut duobus, ac ne quidem decem annis.* Abiit autem, ut propter ariditates orare uel meditari desinas. Bene enim monet S. Ioan- nes Climacus: *Quosque orationem fixam, (hoc est, a distractionibus liberam) certamq; non possi- demus, his qui inantes ad incedendam intro exercetis, similes sumus. Contende, ut ad superna feras, imo uero recludas intelligentiam orationis uerbis. Quod si debilitata per insaniam ceciderit, rursus illam reducere cura est quippe proprium mentis instabilitas, Dei uero proprium sistere omnia posse.* Si insatiabiliter certes adueniet in te penitus, qui mentis mari terminum per- gyrum posuit: dicit illi, huc usque uenies & non trans- gredieris. Possibile non est spiritum ligare, sed ubi Con- ditor spirituum est, omnino obtemperant. Porro ut spirituum Conditor adit sua ope, non desistendo ab oratione incepta opem illius implora, iuxta S. Bernardi consilium: *Cum te torpore accedia uel radio affici sentis, noli propterea diffidere, aut desistere à studio spirituali: sed iuuantis require manum, et ubi te obsecrans sponsa exemplo, donec denuo susci- tante gratia, factus promptior alacriorq; curras, & dicas: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilata- sti cor meum. Sape enim, ut idem alibi ait, corde te- pido & arido accedimus ad altare, orationi incumbi- mus: persistentibus autem repente infundatur gratia, pinguescit pectus, replet viscera inundatio pietatis; & si sit qui premat, lac concepta dulcedinis uertim sur- dere non tardabunt.**

Secundo plurimum ualere potest contra ari- ditates iudicium P. Petri Fabri, primi locij S. P. N. Ignatij, eiusque, tempore ariditatum, procedendi modus. *Ponebat enim in beneficij parte, ut scribit in eius uita Orlandinus, quod quis in- terdum, sibi ipsi relictus sterilitate laboret ac fame, suo uero usu perdoctus, decedere interdum gratiam, & se subducere (quod & ueteres docuere Patres) ad erudien- dum hominem; ut quantum inter proprium & alie- num spiritum, inter decrementum & incrementum distet, experimento perdiscat: tum etiam, ut cum sum-*

CAP.

76.

77. tit. pent. cap. 18.

gr. 28.

ser. 23. tit. Cant.

Pal. 18. c. 9. Cant.

78.

1. c. 9.

116.